

Čtení na pokračování,
Část čtrnáctá:

Sotos Chondropoulos:

Svatý Nektarios - Svátý našeho století

Kapitola VII/2 ... pokračování

Zatímco ho čekal tento strašný týden, který strávil půstem a slavnostními modlitbami, znovu podlehl větší úzkosti a depresi. Nicméně během doby, kterou strávil doma a nic netušil, chystalo se něco na jeho obranu. A ačkoliv se rozhodl nedělat kopie dopisu, který dostal na rozloučenou v Káhiře, nic to nezměnilo na tom, co se mělo stát.

Z Egypta přijelo mnoho prominentních mužů, zámožní obchodníci, prodejci bavlny, lidé skvělých jmen i bohatství, kteří byli široce uznáváni těmi nahoře. Přijeli navštívit arcibiskupství a dát najevo svůj hněv. „Anathéma spiklencům,“ volali. „Hanba Sofroniovi. Hanba, že dovolil, aby o metropolitovi Nektariovi kolovaly takové lži a pomluvy. Kam poslali našeho nejmilovanějšího biskupa? Kde můžeme najít tuto ubohou a utrápenou duši, která je mučena?“

Byli neodbytní ve snaze ho najít a setkat se s ním, aby ho mohli uctít. Zdálo se, že jejich počet vrátil Řekům zdravý rozum a otevřel jejich oči pravdě. Návštěvníci naléhali, aby Řekové zjistili u metropolity z Euboie, kam byl Nektarios vyhoštěn.

Falešné svědectví o Nektariovi se rozšířilo rychle, nyní se však stejně rychle začaly šířit i dobré zvěsti.

„Co na to říkáte, Nektarios je prý nevinný, a to, co o něm říkali, byla lež? Jak neuvěřitelné.“

„Ano, říkám vám, že jeho pověst a charakter jsou bezchybné a neposkvrněné.“

„A vše byly pouze pomluvy?“

„Ba, ba svět může být velmi špatným místem a lidské jazyky tím nejhorším ... Říká se, že za to mohou duchovní z patriarchátu.“

Tak nějak vypadaly zvěsti, které se všude objevily, a překvapivě byly probírány zejména během Nektariovy izolace před jeho třetím a možná posledním nedělním kázáním.

V tomto týdnu se vskutku ukázala vůle Boží, který nechtěl, aby Nektarios opustil tento svět a utekl na nejsvětější horu Athos. Chtěl mít z Nektaria rybáře duší. A tak se ukázala nejsvětější Boží láska k hledajícím a utrápeným duším

jeho dětí. Potřebovali duchovního vůdce a Pán věděl, že Nektarios by mohl být jedním z nich.

A opravdu, tuto osudovou třetí neděli na Euboi, neděli, která měla rozhodnout jeho osud, se v chrámě stala úžasná věc. Katedrála byla plná do posledního místečka. Společenství toho dne zahrnovalo všechny skupiny lidí a všechna města z ostrova. Když se otřesený Nektarios blížil ke kazatelně a netušil, co očekávat, panovalo naprosté ticho. Dav na něj jednoduše hleděl s pokornými a téměř omluvnými tvářemi.

Toho dne kázal o pýše. „Je-li kdo mezi vámi velký, ať je vaším služebníkem, je-li kdo vaším vůdcem, ať vám slouží.“ Krátce vzhlédl a viděl pozorné posluchače. Nikdo nešeptal, neposmíval se, ani na něj nepokřikoval.

„Mojí bratři,“ pokračoval, „všichni jste milované děti Boží. Největší hierarcha pravoslavné církve, náš nejsvětější otec Jan Zlatoústý poznamenal o pýše následující slova, o která bych se s vámi chtěl podělit: „Stejně, jako je počátek moudrosti bázeň před Hospodinem, je počátkem pošetilosti neznalost Boha.“ A vskutku, bratři, jenom hlupák, který neobdržel duchovní osvětlení, nevidí, nerozumí a nebojí se Boha v Jeho velikosti. Kamkoliv pohlédneme, ať už nahoru na oblaka nebo na moře kolem nás, či na přírodu v celé její nádheře, všude můžeme vidět a cítit Boží přítomnost. Představte si obilné zrnko. Je to nepatrné semínko, které může být rozdrceno, když na něj šlápne to nejmenší zvíře. A přesto, kdo z nás dokáže semínko stvořit? Dokáže to věda? Dokáže to technologie? Může snad filosofie? Někdo z vynálezců? Nikdo to nedokáže. Pouze všemohoucí Bůh může stvořit toto bezvýznamné zrnko. A tímto nepatrným zrnem sytí celý svět. V knize Kazatel ve Starém zákoně říká moudrý Sírachovec, že: „... pýcha stojí na počátku vzdalování se od Pána a že srdce pyšného člověka je od Boha vzdálené.“ A svatý Jan Klimakos říká, že: „zloděj nenávidí slunce a pyšný člověk nenávidí spravedlnost a pokoru. Pýcha vstupuje do lidského srdce dveřmi neúcty a neznalosti“.

Slova Nektariova kázání plynula snadněji, když zjistil, že shromáždění mu visí na rtech. Jeho srdce bylo šťastné a doufal, že to takto zůstane až do konce. Jeho téma bylo jedno z těch nekonečných, což mu nabídlo možnost říci: „Chci odpouštět všechny urážky, kletby a podobně od pyšných lidí, a budu pokorný, protože právě pokora přináší člověku vnitřní radost“. Čas plynul a plynul a nikdo neopustil svoje místo, a dokonce se ani nikdo nezdál být nervózní, jak posluchači často bývají, když není jejich řečník stručný.

Nektarios v kázání horlivě zdůrazňoval, jak musíme bojovat se Satanem, největším nepřítelem lidstva a všech věcí, a uváděl příklady a situace, jak Satan nenápadně ovlivňuje náš denní život. Jeho slova přinesla zástupům porozumění.

Když zjistil, že již využil svůj čas, a že již hodnou chvíli mluví, kázání ukončil a ze srdce shromáždění požehnal. Chtěl tímto požehnáním vyjádřit naději, že zůstanou pevní v křesťanské víře, uchovají si pokorné srdce a jasnou

mysl. Když se otočil, aby sestoupil z kazatelny, stalo se něco neslýchaného. Celá kongregace spontánně vybuchla bouřlivým potleskem a výkřiky.

„Axios“ (= hoden jest) volali muži i ženy.

„Axios.“ „Bůh ti žehnej“ a „Přijď navštívit i nás do Aidipso“ bylo slyšet mezi lidmi.

Usmíval se, a když sestupoval po schodech kazatelny, cítil se pokorný a klidný. Se slzami radosti procházel zástupem lidí, kteří mu tleskali a uvolňovali cestu.

Když vstoupil do oltáře, ostatní duchovní mu gratulovali. „Vaše kázání bylo velkolepé ... Gratulujeme!“

„Už o tom ve Váš prospěch poslali zprávu do Athén.“

„Vždyť je to pravda, byl jste obětí intrik.“

S úctou se přiblížil k prestolu, stoupl si před něj, pohlédl na kříž, pokřižoval se a poklekl v modlitbě. Ostatní kněží slyšeli, jak říká: „Před Tebou, Pane, klečí Tvůj služebník. Veď mě, kam Ty chceš, na Tvoji vůli záleží, ne na mojí. S radostí budu líbat Tvé neposkvřené nohy ...“

KAPITOLA VIII/2

Euboia byla nádherná země. Jejimi obyvateli byli hlavně rolníci a těžce se plahočili za svým denním chlebem. Jejich životy záležely na milosti osudu, protože všechen pot, práce a naděje na dobrou úrodu se mohly obrátit vniveč během okamžiku, když se počasí pokazilo. Nektarios hleděl na tyto lidi se soucitem, láskou a dokonce úctou. V obyčejném výrazu jejich obličejů, v naivní povaze jejich charakterů a nenucenosti denního života viděl odraz přírody.

Nicméně to, co je nejvíce činilo v Nektariových očích vzácnými a důležitými, bylo, že v sobě měli nesmrtelnou duši. A byla to právě tato nesmrtelná duše, která trpěla nejvíce během čtyř staletí útlaku od Ottomanů. Strašným otroctvím trpělo i tělo a logicky by se zdálo pravděpodobné, že tito lidé nebudou schopni povstat a bojovat tak udatně, až se jednoho dne ocitnou pod zlatými paprsky svobody. Nicméně navzdory přesvědčení učených „logiků“, kteří zapomněli, že existuje všemohoucí Bůh, který vládne vesmíru, a kteří nevidí hodnotu Ježíšova života, se dějí zázraky. To je důvodem, jak byli tito lidé schopni přežít tolik let bídy a útlaku. V objetí své matky – Pravoslavné církve, dokázali zázračně vytrvat, a nakonec se ocitli v hřejivé záři svobody.

V nově nalezené volnosti, byli tito lidé nyní duchovně slabí a potřebovali dobrého duchovního vůdce. Klér byl provázán s politiky, jimž chyběla odpovědnost a smysl pro povinnost. Stále více se zabývali sekulárními starostmi, touhou po bohatství a prázdnou čestných titulů až do té míry, že se téměř stali podobnými vůdcům západního světa, kteří již nechali vyhořet světlo kříže.

Z tohoto důvodu cítil Nektarios, že jeho umístění na Euboi bylo Božím posláním. Nemohl tam pochopitelně podlehnout výše zmíněným světským vlivům, protože tam nebyly. Co vskutku existovalo, byla pokořená města prefektury, Chalkida, Aliveri, Karystos, Kymi, Aidipos, Istia, Limni a ostrovy Sporades na severu s lidmi žíznícími po Slově.

Jeho smysl pro službu a zodpovědnost mu napovídali, že musí zužitkovat všechny dary, které mu Bůh dal, aby si naklonil a zachránil nesmrtelné lidské duše.

Svojí domovskou základnou učinil Kymi a pokračoval plánem na zmapování. Chtěl učit a navštěvovat chudé, nemocné a pronásledované. Chtěl sloužit i těm, kdo spáchali trestné činy, kteří jednali nebezpečně vůči svým bližním a těm, kteří nenavštěvovali chrám. „Kvůli stromu byl Adam vyhnán z ráje, ale rovněž kvůli stromu kříže, byl do ráje přijat lotr.“ Ve svém soukromí byl Nektarios neustále zaměstnán psaním náboženských disertací, mezi něž patřila analytická esej: „Žít křesťanským životem“. Pokoušel se rovněž vtěsnat tolik času, kolik jen bylo možno, k naslouchání zpovědím.

V tomto plném nasazení pro Pána mu téměř nezbýval čas na péči o sebe, a málo na spánek, a tak se rychle hodiny měnily v dny, týdny, měsíce. Věděl, že když se vzdá světských radostí a přijme oběti, bude cítit vnitřní sílu a pokoj. Jeho posláním bylo zachránit duše, a s tímto jasně stanoveným cílem byl naprosto srozuměn. Neskláněl se před hrozbami a nerozlišoval mezi mocnými a poníženými. V jeho očích, stejně jako v Božích, byli ponížení, bezmocní, sociálně nežádoucí, žebráci a nešťastní stejní jako ti mocní. Věděl, že tito pro tento svět ‚nejméně žadoucí‘ se jednoho dne stanou knížaty v nezničitelném Božím království. Jako knížata budou vítáni nebeskými anděly a za své utrpení, ponížení a bolest budou oslaveni.

Témata svých kázání čerpal z tištěné knihy, kterou napsal jako mladík a jež byla sbírkou myšlenek a rčení svatých Otců, nazvanou: „Lexikon náboženských a filosofických rčení“. Učil o nevědomosti i moudrosti, spravedlnosti i bezpráví, věčném životě atd. Ostatní duchovní v té oblasti jej považovali za rovnocenného. Díky jeho mírným způsobům a pokornému úsměvu byl jeho arcibiskupský titul zapomenut. To mu však v nejmenším nevadilo a ve skutečnosti byl rád.

O nedělích brzy vstával, aby se účastnil liturgie. Tiše seděl v koutku oltáře a radoval se ze služby věnované Bohu. Bůh pro něj vskutku připravil radostné povinnosti. Svoje úkoly vykonával s čistou láskou a nikdy za ně nechtěl speciálně platit, ani nikdy nepřijímal poplatky za mnohé služby, jak bylo zvykem.